Zákon o komunálních domobranách

Návrh zákona č. 10 podle seznamu zákonů Fóra lidu – prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 26. 10. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 107 a 110 Občanské ústavy (komunální domobrany) a navazuje na čl. 5 (osobní odpovědnost), čl. 83–86 (veřejní služebníci, pojištění, právo odmítnout rozkaz) a čl. 81 (zbavení svobody). Vychází z autorovy Definice č. 26 (člen komunální domobrany), Hlavy 4 (komunální domobrany, audience) a Hlavy 5 (čl. 104 – právo zadržet pachatele) na forumlidu.cz/oipd. Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne ……. 20..

o komunálních domobranách

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podle čl. 107 a 110 Občanské ústavy České republiky (dále jen „ústava“) zřízení, organizaci, oprávnění, povinnosti a odpovědnost komunálních domobran.

§ 2 – Poslání

(1) Komunální domobrana chrání životy, majetek a veřejný pořádek občanů své obce nebo městské části (čl. 107 odst. 1 ústavy).

(2) Komunální domobrana slouží jen občanům své obce nebo městské části a odpovídá jim; nepodléhá ústřední státní správě (čl. 107 odst. 2 ústavy).

(3) Komunální domobrana nikdy nesmí vystoupit proti pokojně jednajícím občanům (čl. 86 odst. 2 ústavy).

§ 3 – Zřízení

(1) O zřízení komunální domobrany rozhodují občané obce nebo městské části v místním referendu. Zřízení není povinné (čl. 107 odst. 1 ústavy).

(2) Rozhodnutí o zřízení obsahuje počet členů, který nesmí přesáhnout 1 člena na 200 obyvatel, a údaj, zda členové budou za službu odměňováni.

(3) Domobranu lze stejným způsobem zrušit nebo změnit.

(4) Obce mohou na základě místních referend zřídit společnou domobranu; každá obec si zachovává právo z ní vystoupit.

ČÁST DRUHÁ – ČLENSTVÍ

§ 4 – Volitelnost a podmínky výkonu

(1) Členem komunální domobrany může být zvolen rozhodující občan s trvalým pobytem v obci nebo městské části (čl. 18 odst. 1 a čl. 34 odst. 3 ústavy obdobně).

(2) Službu může zvolený člen vykonávat až po absolvování výcviku podle § 7. Zbraň smí při službě nosit jen držitel zbrojního průkazu.

(3) Kandidát uvede v přihlášce, zda byl odsouzen za úmyslný trestný čin a zda absolvoval základní výcvik podle zákona o Národní domobraně a civilní ochraně, aby o tom voliči věděli.

§ 5 – Volba a odvolání

(1) Členy komunální domobrany volí a odvolávají rozhodující občané obce nebo městské části podle volebního zákona (čl. 107 odst. 2 ústavy).

(2) Velitele komunální domobrany volí rozhodující občané obce nebo městské části podle volebního zákona (čl. 83 odst. 2 ústavy). Velitele i každého člena mohou občané kdykoli odvolat v místním referendu.

§ 6 – Postavení člena

(1) Člen komunální domobrany je veřejným služebníkem obce. Vykonává službu osobně a odpovídá za ni osobně, včetně odpovědnosti trestněprávní (čl. 5 odst. 1 ústavy).

(2) Člen je povinně pojištěn pro případ škody způsobené při službě (čl. 84 ústavy); pojistné hradí obec.

(3) Člen skládá slib do rukou starosty: „Slibuji, že budu chránit životy, svobodu a majetek svých spoluobčanů, dodržovat Občanskou ústavu a zákony a nikdy nepoužiji sílu proti pokojně jednajícím lidem.“

§ 7 – Povinný výcvik

(1) Člen absolvuje před nástupem a dále každoročně výcvik v právu, první pomoci, zadržení osob, řešení konfliktů a bezpečném zacházení se zbraní.

(2) Výcvik a vybavení poskytuje bezplatně Veřejná služba výkonná (čl. 107 odst. 2 ústavy); náklady hradí stát.

§ 8 – Velení a rozkazy

(1) Člen plní pokyny velitele a jeho předem známého zástupce, které směřují k plnění poslání podle § 2.

(2) Člen má právo odmítnout pokyn, který je v rozporu s ústavou, zákonem nebo jeho svědomím anebo by směřoval proti občanům (čl. 86 odst. 1 ústavy). Za odmítnutí nesmí být nijak postižen; může být pouze propuštěn ze služby, a to jen po veřejném soudním řízení (čl. 86 odst. 1 ústavy). Právo občanů jej kdykoli odvolat (čl. 29 ústavy) tím není dotčeno.

ČÁST TŘETÍ – OPRÁVNĚNÍ

§ 9 – Hlídková činnost

Členové komunální domobrany mohou hlídkovat na veřejných prostranstvích obce, upozorňovat na porušování zákonů a poskytovat pomoc občanům. Při službě nosí viditelné označení s číslem a jménem obce.

§ 10 – Zadržení pachatele

(1) Člen komunální domobrany smí v katastru své obce zadržet osobu přistiženou při trestném činu nebo bezprostředně poté (čl. 107 odst. 3 ústavy).

(2) Zadrženou osobu je povinen neprodleně předat policii a sepsat záznam o zadržení. Zadržení nesmí trvat déle, než je nezbytné k předání policii, nejdéle 4 hodiny.

(3) Při zadržení smí použít jen přiměřenou sílu.

§ 11 – Zbraně

(1) Člen komunální domobrany smí nosit vlastní nebo obcí svěřenou legálně drženou zbraň.

(2) Zbraň smí použít jen v nutné obraně (čl. 107 odst. 3 ústavy). Každé použití zbraně se neprodleně oznámí policii a prošetří.

(3) Do budov orgánů veřejné moci vstupují členové komunální domobrany beze zbraně.

§ 12 – Spory s policií

(1) Dojde-li ke sporu mezi členem komunální domobrany a policistou o zákonnost postupu, jsou oba povinni bez odkladu předstoupit před nejbližšího soudce nebo soud, který o věci rozhodne.

(2) Zadrží-li policista člena komunální domobrany, mají členové jeho domobrany právo doprovodit jej k soudci; totéž platí obráceně. Doprovod se nesmí ozbrojeně vměšovat do postupu policie.

§ 13 – Krize a ohrožení vlasti

Za krizového stavu nebo při ohrožení vlasti se komunální domobrana na základě rozhodnutí svých členů a se souhlasem starosty může zapojit do záchranných prací a obrany vlasti v součinnosti s Národní domobranou; ve vztahu k občanům své obce si zachovává samostatnost.

ČÁST ČTVRTÁ – PŘEDNOSTNÍ AUDIENCE

§ 14 – Právo audience

(1) Komunální domobrana má právo na přednostní veřejnou audienci u kteréhokoli veřejného služebníka, včetně prezidenta republiky, k přednesení požadavků občanů své obce (čl. 107 odst. 4 ústavy).

(2) O audienci požádá velitel písemně nebo v systému EVORAS a uvede požadavky občanů. Veřejný služebník poskytne audienci do 30 dnů, prezident republiky, předseda Národní rady a ministr do 60 dnů.

(3) Audience se účastní nejvýše 7 členů domobrany beze zbraní.

§ 15 – Průběh audience

(1) Audience je veřejná; Veřejná služba informační ji zaznamená a záznam bez úprav zveřejní (čl. 107 odst. 4 ústavy).

(2) Veřejný služebník je povinen požadavky vyslechnout a do 15 dnů vydat písemné komuniké, v němž uvede, jak s nimi naloží.

ČÁST PÁTÁ – FINANCOVÁNÍ A KONTROLA

§ 16 – Financování

(1) Náklady komunální domobrany hradí obec ze svého rozpočtu; výcvik a základní vybavení hradí stát.

(2) Odměna členů, rozhodnou-li o ní občané, nesmí přesáhnout násobek stanovený tabulkou násobků platů (čl. 87 ústavy).

§ 17 – Kontrola a evidence

(1) Velitel vede záznamy o službě, zadrženích a použití zbraně; čtvrtletně je předkládá zastupitelstvu a zveřejňuje bez osobních údajů zadržených.

(2) Stížnosti na postup členů vyřizuje tribun lidu příslušného kraje; trestné činy vyšetřuje policie.

ČÁST ŠESTÁ – ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 18 – Přestupky

Přestupku se dopustí ten, kdo se vydává za člena komunální domobrany nebo bez oprávnění nosí její označení. Za přestupek lze uložit pokutu do 50 000 Kč; přestupky projednává Veřejná služba kontrolní.

§ 19 – Vztah k obecní policii

Komunální domobrana nenahrazuje obecní policii podle zákona o policii; obec může mít obě. Strážníci dosavadní obecní policie mohou kandidovat do komunální domobrany.

§ 20 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Komunální domobrana je dobrovolná místní ochrana, kterou si občané obce mohou zřídit, aby sami chránili své životy, majetek a pořádek. Je odpovědná jen místním občanům, kteří její členy volí a odvolávají. Je jedním z nástrojů pilíře „Konec zločinu“ programu OIPD.

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Definice č. 26:** člen je zletilý, plnoprávný, osobně odpovědný občan obce se zbrojním průkazem; volen a odvoláván komunálním OIRA; právo odmítnout rozkaz proti ústavě a svědomí – § 4, 5, 8.
- **Hlava 4 OIPD:** komunální domobrany jsou místní, nepodléhají ústřední správě, jsou podporovány výcvikem a vybavením Veřejné služby výkonné; přednostní audience u kteréhokoli veřejného služebníka včetně prezidenta se záznamem; ochranky si navzájem odkládají zbraně – § 2, 7, 14, 15.
- **Hlava 5 OIPD, čl. 104:** právo zadržet pachatele v katastru obce a předat jej policii – § 10.
- **Hlava 4 OIPD:** spor člena domobrany s policií řeší soudce, oběma stranám náleží doprovod – § 12.

3. Odchylky od textů autora

Téma	Autor	Návrh	Důvod
Ozbrojený vstup na úřad	při odmítnutí audience smějí členové vstoupit ozbrojeni; zbraně se odkládají na stůl	vstup jen beze zbraní (§ 11 odst. 3, § 14 odst. 3)	Ozbrojený vstup do úřadu by byl nátlakem a odporoval by čl. 86 odst. 2 ústavy; audienci zaručuje zákon a její odmítnutí je přestupkem úředníka.
Ozbrojená eskorta člena k soudu	ano	doprovod, který se nesmí ozbrojeně vměšovat (§ 12)	Brání ozbrojenému střetu domobrany s policií.
Počet členů	neuveden	nejvýše 1 na 200 obyvatel (§ 3)	Přiměřenost místní ozbrojené síly.
Předpoklady členství	zbrojní průkaz, bezúhonnost	volitelnost jako u jiných funkcí; výcvik a zbrojní průkaz jsou podmínkou výkonu služby a nošení zbraně (§ 4)	Čl. 18 odst. 1 ústavy nedovoluje zákonem přidávat podmínky volitelnosti; o bezúhonnosti kandidáta rozhodují voliči.

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon naplňuje čl. 107 ústavy. Odpovídá étosu: sebeobrana ctihodných je legitimní, primární agrese nepřípustná; síla slouží občanům a je jim odpovědná.

5. Dopady

Domobrany nejsou povinné; náklady nese obec podle vůle svých občanů. Stát hradí výcvik a základní vybavení.

B. Zvláštní část

K § 1 až 3: Poslání a zřízení místním referendem.

K § 4 až 8: Členství, volba, odpovědnost, výcvik a právo odmítnout pokyn.

K § 9 až 13: Oprávnění – hlídky, zadržení, zbraně jen v nutné obraně, spory s policií, pomoc v krizi.

K § 14 a 15: Přednostní veřejná audience podle čl. 107 odst. 4 ústavy.

K § 16 až 20: Financování, kontrola, přestupky, vztah k obecní policii a účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 5, 81, 83–87, 107, 110 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Fórum lidu – OIPD: Definice (č. 26), Hlava 4 (Veřejná služba výkonná), Hlava 5 (čl. 104); seznam zákonů (č. 10).